

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniška ulica št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 50.

V Ljubljani, v sredo 3. marca 1886.

Letnik XIV.

Državni zbor.

Z Dunaja, 2. marca.

Med peticijami, ki so bile danes v državnem zboru razdelene, bilo je tudi veliko peticij za posvečevanje nedelj, ki jih je izročil dr. Pattai, in katerih ena se je priložila današnjemu stenografičnemu zapisniku. Te peticije so podpisane od obrtnih zadrug, od raznih društev in od posameznih ljudi. Takih posameznih podpisov nabralo se je samo na Dunaji čez 21.000.

Ko so bile rešene vloge, sta bila brez ugovora sprejeta predloga imunitetnega odseka, da naj se privoli v sodnijsko preiskavo zoper poslanca Suessa in Vošnjaka. Ravno tako je bila brez ugovora v tretjem branji sprejeta postava gledé pomnoženja mašin in vozov pri državnih železnicah.

Potem se je nadaljevala obravnava o Türkovem predlogu in so se levičarji zopet neusmiljeno klali med seboj. Dr. Weitlof porabil je namreč to priliko k napadom na Dunajske demokrate; dr. Lueger mu je že med govorom segal v besedo, in nastal je bil strašansko krik, ker levičarji mislijo, da smejo oni delati in ropotati, kakor hočejo, njim pa da ne sme nihče ugovarjati. Dr. Lueger se je toraj oglašil kot govornik, da bi Weitlofu povedal, kar mu je šlo. Na desnici sta govorila za predlog česki poslanec Hevera pa poljski poslanec grof Dzieduszycki, ki je prosil, da naj se glasuje o vsaki točki Türkovega predloga posebej, ker on in njegovi tovariši hočejo glasovati za prvo točko, namreč za znižanje zemljišnega davka, ne pa za drugo točko, ki zadeva preiskovanje novih reklamacij ali pritožb za vceenitev čistega doneska.

Türk je še enkrat poprijel besedo in zavračal Sturma pa Weitlofa, potem pa se je oglašil Lueger, ki je tako zbadal levičarje, da so se zvižali in kričali, kakor bi jih vjedalo. Lueger je Weitlofu odgovarjal, da je napad na Dunajske demokrate prav nalašč s trte zvil; silno razburjeni so bili levičarji, ko jim je Lueger očital, da so oni Nemce pripravili

ob veljavo, da se bodo morali še le učiti, da niso nemštva v najem vzeli, ampak da se med klerikaleci in demokrate nahajajo tudi dobri Nemci itd.

Ko je Lueger končal svoj govor, prišli so dejanski popravki. Prvi se je oglašil Schönerer, rekši, da Türkovega predloga le zato ni podpisal, ker je bil bolan in ga ni bilo na Dunaji. Delikatose v političnem življenju ne pozná, ampak on se naravnost ustavlja spridenosti, naj pride od kjer-koli bode.

Drugi se je oglašil dr. Pattai in je proti Polaku pojasnoval, da je v ironičnem smislu med njegovim govorom rekel: „Pa se izselimo!“ On se ne mara izseliti, ampak marveč skrbeti, da bomo mogli domá živeti in shajati. On neče posnemati Madjarske, kjer se pod vladno Tiszovo domačini izseljujejo, židje pa naseljujejo. (Klici: Zoper izselitev židov pa niste. Pattai: Zoper njih izselitev nimamo nič, naj le gredo! Veselost.)

Tretjo dejansko popravo je sprožil Flegl, ki je Sturmu odgovarjal, da ni res, kar je on trdil, da bi bili namreč liberalci na Moravskem napravili deželno hipotekarno banko; dotični predlog je bil marveč sprožil grof Belcredi, liberalci pa so mu dolgo ugovarjali, in ga še le sprejeli po preteku mnogih let. S tem je bilo prvo branje dovršeno in se je prvi del Türkovega predloga v pretres izročil davkarskemu odseku, drugi del pa se je zavrgel precej pri prvem branju.

Türk je potem vtemeljeval svoj predlog o borznem davku in konečno predlagal, da naj se v pretres izroči posebnemu odseku 24 udov. Za njim se je oglašil dr. Pattai in je priporočal ta predlog, za njim bo predsednik sklenil sejo. Zapisani so pa še kot govorniki za borzni davek Obreza, Haase Teodor in dr. Tonkli.

Prihodnja seja bo v petek 5. t. m. in ostalo bo še z današnjega dnevnega reda toliko reči, da bode imel državni zbor z njimi dovolj opraviti.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. marca.

Notranje dežele.

Kaj bode s *preosnovno sedanje šole*, za katero si posebno Tiroleci toliko prizadevajo? Dotična komisija v državnem zboru, obstoječa iz 17 poslancev, izročila je šolsko vprašanje petoričnemu odseku v katerem so trije Slovani in dva nemško-konservativca. O slovanskih poslancih pa ravno „Pol. Fragm.“ trdijo, da so se izjavili, da ne bodo na noben način glasovali za vpeljavo verske šole po celi Avstriji. Za planinske dežele bi bili pač pri volji take verske šole privoliti, česar pa zopet državna postava ne pripušča, da bi imeli namreč dvoje vrste šol v državi. Naj tudi „Pol. Fragm.“ to trdijo, vendar nikakor ne moremo verjeti. Kako je vendar mogoče, da bi poslanec, ki katoliško ljudstvo zastopa, zamogel zoper verske šole biti. Če je tako neenakih in nasprotnih misel z ljudstvom in sicer poštenjak, naj se poslanstvu odpove. Še bolj nerazumljivo pa je, da bi bili slovanski poslanci, ko vendar hočejo vsem pravični biti, zoper narod, zoper verske šole. Da je katoliški slovanski narod povsod za verske šole, je javna in polna resnica, ktere ni treba še le vtemeljevati. Le kak liberalen in lakomen krčmar, ki rajše toči in popiva, kakor v cerkev hodi, bi znal kako nasprotno besedo izblekniti, a on ni katoliško ljudstvo, kakor tudi liberalni poslanec ne. Toraj še ponavljamo, da se nam neverjetno zdi, da bi bil katoliški slovanski poslanec zato, da bi se katolikom ne dovolile verske šole, temveč da bi se morali luteranom in židom na ljubo katoliški otroci v svojih verskih resnicah zanemarjati. Ali je tak zdravnik pameten, ki ima v eni hiši tri bolnike in to prvega za mrzlico, drugega za vročinsko boleznijo, tretjega pa za davico in bo vse na eni in isti način zdravil? Vse tri bo zgubil! Prav tako je z brezversko šolo, ktera je državljanom le na škodo, na korist pa nikakor ne, saj se je resnica tega v zadnjih 15 letih dovolj dokazala. Če se toraj verske šole na Českem in Poljskem branijo židom na korist, naj se! Pa — saj se židi in luterani brezverskih šol sami branijo. Dajte toraj Tirolec in drugim narodom versko šolo, ktero zahtevajo, če si nečete samih divjakov za anarhizem zrelih vzgojiti.

Nobeni reči se v Avstriji liberalci bolj ne vpirajo, kakor *poduku krščanskega nauka* v

LISTEK.

Carstvovanje Petra II. Aleksejeviča (1727—1730).

Po Solovjevu in drugih spisal J. Steklasa.

1. Menšikov. Kdo se še ne spominja Menšikova in njegovega postopanja v glavnem mestu Turčije, v Carigradu. Imel je sprednika enakega imena in postopanja. Menšikov je odpeljal mladega cara Petra iz dvorca na svoj dom ter mu pridružil svoje rojake in verne ljudi. Precej je Peter imenoval Menšikova za generalisima ter se zaročil z njegovo hčerjo, kneginjo Marto Aleksandrovno, ne glede na to, da nevesta ni bila iz vladajoče hiše. V pismih na cara ga je Menšikov nazival svojega sina ter se podpisaval: „Vaš oče“; zapovedal je uvrstiti v koledar med članove carske hiše svoje ime in imena svoje obitelji, ter je hotel oženiti svojega sina s sestro carevo, veliko kneginjo Natalijo Aleksejevno. Čim je postal Menšikov polnovlastni upravitelj, bil je tudi neznošljiv. Ali neprijatelji njegovi niso imeli sredstev, da biga javno pogubili, nego so morali proti njemu tajno rovati. Odgojitelj mladega cara je bil vice-kancelar Osterman,

pomočnik njegov pa hišnik knez Aleksij Grigorevič Dolgoruki; sin kneza Dolgorukega, šestnajstletni knez Ivan Aleksejevič je užival silno privrženost mladega cara, bil nerazločljiv njegov tovariš, in on se je uspel nahustiti Petra proti Menšikovu. Njegov pad pa je pospešila še huda bolezen, ktero so upotrebili sovražniki. Ko je upravitelj ozdravil ter začel po poprejšni navadi zapovedati, objavi car nič hudega slutečemu Menšikovu iznenada 6. septembra l. 1727, da ne bode nič več v njegovem domu stanoval, nego v Letnem dvorcu; 8. septembra je bil bivšemu upravitelju prijavljen zatvor ter mu odvzeta vsa uprava, a 9. sept. pa odvzeti vsi čini in redovi ter bil potem odpravljen doživotno v Oranienburg, mesto v Rezanski guberniji, na njegovo posestvo; premoženje so mu namreč pustili.

2. Dolgoruki. Upravitelj je pal; niso ga mnogi pogrešali: „Prešla in zginita je prazna slava oholega Golijata (piše en sovremenik drugemu, Paškov Čerkasovu), kterege je Bog s silno desnico skrušil ter se zaradi tega vsi silno radujejo, in tudi jaz mnogo grešni slaveč sv. Trojico, živim zdaj brez vsakega straha; pri nas je vse srečno, kajti takega straha zdaj ni od nobenega, kakor je bilo za kneza Menšikova.“ Ali v kratkem se je tako zabrnilo, da so

mnogi želeli zopet Menšikova. Precej po vdstranjenju poslednjega se car proglasi za polnoletnega ter objavi, da bode navzoč sejam Tajnega Soveta ter se bavit z upravo: ali vse to je ostalo samo obečanje; nčenje je prenehalo, a zanimanja praviteljstvena niso bila za njegova leta, a edine zabave so postale izključljivo zanimanje mladega vladarja. Dolgoruki so bili Petru prav po volji, odgojitelj njegov Osterman pa je izgubil v kratkem ves upliv, njegov poduk mu je bil siten. Enkrat pristopi Osterman k Petru ter se mu zagrozi, da mu bode on čez nekoliko let kot gosudar zapovedal glavo odrobiti, ako mu on ne bode zdaj pokazal propasti, v ktero hiti, in da on, Osterman, ne more biti nič več odgojitelj. Peter se je razžalostil, objel odgojitelja ter ga prosil, da ga ne zapusti, ali na večer je zopet obnovil poprejšni način življenja. Petru je bila prirojena mržnja proti morju in ladijam, ter ljubil strastno lov, pa je poslušal z zadovoljstvom svet onih, ki so ga nagovali, da se preseli v Moskvo. 9. jan. l. 1728 se zares preseli. Inostranci, Osterman s tovariši, so gledali s strahom na to preselitev, videči v njej samo korak k ponižanju del Petra velikega; ali oni so se brez potrebe vznemirovali, kajti ljudem, ki so obkrožavali Petra II., ni bilo mar niti za stare niti

Solt, ter je ni kmalo reči, ktere bi se rajši znebili. To se jim zdi nekaj popolnoma odveč in nepotrebnega; nekaj, brez česar človek, po njihovih nazorih, prav lahko živi in menda tudi — umrje, če po živinski, no kaj to briga ljudi, ki so svoje prve stvari v opicah zasledili. Tak upor je pa, se vé da, še posebno strasten ondi, kjer gré za katoliške šole in za katoliško vzgojo. Če so pa otroci pri vsem tem morda še slovanskega rodú, tem tudi še druge zapreke in sitnosti napravljajo, če jim že poduka v krščanskem nauku zabraniti ne morejo. V nemščini ga jim vsiljujejo, kar je ravno toliko, kakor če bi se ga ne učili. In v tem so si katolikom nasproti liberalci povsod enaki. Drugače pa je to na Nemškem po protestantskih šolah. Ondi je že v osnovnih šolah krščanskemu nauku več ur za poduk odmerjenih, kakor pri nas. Vzemimo si jednorazrednico in primerimo učna načrta. Na Pruskem je ondi od vlade določenih za krščanski nauk v prvem oddelku 4 ure, v drugem in tretjem pa v vsakem po 5 ur na teden. Kako pa je pri nas? V prvem, drugem in tretjem oddelku vse skozi po 2 uri. Prusi se toraj svojega protestantskega krščanskega nauka še enkrat toliko učé, kakor pa pri nas. Naši liberalci se tako radi ozirajo v Bismarkijo, od koder so nam tudi osemletno šolsko dolžnost prinesli. Morda bodo vendar-le sprevideli, da imajo ondi za veronauk še vedno spoštovanje, ktere ga bi pri nas popolnoma radi vničili. Zato pa naj odpravijo iz osnovnih šol in enorazrednic marsikako drugo nepotrebno reč, od ktere učenec svoj živ dan ne bo imel nobene koristi.

Ko so v letošnjem državnem zboru nemški liberalci **ministra Pinota** prav sarovo napadli in ga ogrizti skušali, čuli smo od več strani radovedno in tudi opravičeno vprašanje: Od kod pa vendar ti ljudje vse to vedó, kar sedaj ministru Pinotu očitajo? Sedaj se je tudi to pojasnilo. Že takoj pri prvem napadu čuli so se glasovi, da to vse skupaj ni nič drugega, nego golo obrekovanje in tudi minister sam je rekel, da če imajo kaj resničnega, naj ga tožijo. Sedaj se je pokazalo, od kod da so vsa tista grozodejstva sedanjega ministerstva, ktera mu liberalci očitajo. Mislite si — iz starih časopisov so jih nabrali, ki za drugega niso, kakor za branjevca, da sir vanje zavija! Tem ljudem je pa vse dobro. Pred dvema letoma izdajal je dr. Mandl na Dunaji tednik „Fortschritt“, v katerem je že tedaj vso to reč od besede do besede prav tako premlel, kakor sedaj njegovi prijatelji v državnem zboru. Toda takrat se nihče za njo niti zmenil ni, ker je ljudje kar verjeli niso; saj se še celó državni pravdnik ni brigal za njo, sicer bi bil moral list konfiscirati. Ondi je natisnjeno od besede do besede pismo trgovskega ministra Pinota do ravnatelja Praga-Duhcovske železnice, ravno tako je ondi ofert (ponudba) ravno te železnice, ktere ga je vlada kot neugodnega odbila. Še celó svota se ondi nahaja, ktero je zloglasni Klier za svojo mešetarijo spravil. In takih virov so se sedaj zagrizeni levičarji poslužili, da bi z njimi Taaffeja iz kabineta spravili, v katerem se tako nečuvane reči godé, kakor baje svoje dni pod Banhansom. Nekaj so dosegli, kar jim pa ne bo na slavo — osramotili so se namreč! Toda kaj se briga nemško-liberalci za sramoto; otrese se pa gre in iz novega začne!

Marsikoga, ki je v svoji mladeniški dóbi puško nosil, konja jahal ali pa topove nabijal in bombe prenašal, je osupnila prva novica o **napravi črne vojske**. Dokler je človek mlad, sam, brez domačije in brez družine, pač malo porajta, kedaj mu pride „rudeči listek“, ki ga na vojsko kliče. Vse drugače pa je, kedar mladenec prestopi v resno moško dóbo, kjer še le v pravem pomenu besede podpora državi postane, ker je po svojih močeh zaklada z davkom, ki je to v državnem telesu, kar je kri v naših. V tem stanu se pa res že vsak več ali manj prestraši rudečega listka, ki moža na vojsko kliče. No, v to-

lažbo lahko rečemo vsem tistim, ki jih je vojaška dolžnost vezala in imajo že odpustni list pa niso še po 42 let stari, kakor tudi vsem onim, ki še služijo cesarja, da naj se ne bojé preveč; prvič ker nič ne pomaga, drugič ker toliko sile ni. V mirnih časih jim ne bo črna vojska prav nič sitnosti delala, ne osebno in ne denarno. K vajam ga ne bodo klicali in denarja tudi nič ne zahtevali. Le kedar bi bila velika sila, da bi redna vojska, kakor so pešci, konjiki in topničarji morala vsa venkaj nad sovražnika in kedar bi se za tisto tudi brambovec pomaknil, tedaj pride pa črne vojske prvi nabor od 32. do 37. leta na vrsto, da se skliče k orožju za opravljanje vojaške službe v domači deželi. Le v najskrajnejši sili prepustil bi prvi nabor službo v deželi svojim starejšim tovarišem, ki imajo že od 37. do 42. leto in so v drugem naboru, sam bi se pa za bramboveca venkaj pomaknil, toda Bog vé, kje je še to? Prej ko ne se mu ne bo nikdar treba, kar bi vsem tudi prav iz srca želeli. Če bode prilika, bomo še katero o tem rekli, zlasti kedar se bode postava v državnem zboru pretresovala.

Vnanje države.

Na **Balkanu** se je, po včeranjih najnovejših sporočilih soditi, vse na bolje obrnilo. Mir med Srbijo in Bolgarijo je že toliko, kakor gotov, kajti srbski prvi minister, Garašanin, je turško ponudbo sprejel, po kateri se mir takoj brez vseh daljših razprav za sklenjenega smatra, kakor hitro se dotična pogodba podpiše. Na prvi pogled bi človek mislil, da to skoraj res ne more biti, ker ni nič paragrafov nastetih, na ktere naj bi se novo sklenjeni mir naslanjal. Toda čemu so tudi paragrafi, ker se med Srbijo in Bolgarijo ne bo nič spremenilo, temveč vse ostane pri starem. Srbi obdržé, kljub temu, da so se umikali, vso svojo zemljo. Bolgari, oziroma Turčija, so se pa menda vojni odškodnini odpovedali, le da bodo s Srbi poprej na čistem. Vendar pa ne bo vse brez spremembe ostalo. Med Bolgarijo, Istočno Rumelijo in Turčijo bode in je že nekoliko videti. Rumelijska milica je že skoraj da preosnovana po bolgarskem nasvetu, pravosodje v Istočni Rumeliji se že skoraj 8 tednov po bolgarskih postavah izvršuje. Da se je Istočna Rumelija praktično in v opraviškem oziru res že spremenila v južno Bolgarijo in dejansko se odtrgala od Turčije, dokazuje carinska straža, ki se je ob turški meji proti Adrianopolji nastavila. Ondi se namreč za bolgarsko združeno državo pobira carina od vseh uvoznin iz turškega po 8% od vrednosti; kar se pa izvaža, plačuje pa po 1.5% carine od vrednosti. Vsemu temu se Turčija ni prav nič vstavljala, kar se sme pač smatrati za dobro znamenje, da je ona z izvršenim združenjem zadovoljna. Bolgari so toraj dosegli, česar so želeli, Srbi dobili so tudi, česar so iskali in Turčija — no ta se je pa vdala v svoj „Kismet“ in pravi: naj bo, kakor Bog hoče in — Bolgari.

Zanimivo bode počakati, kakošen uspeh da bode imelo tistih 100 milijonov mark, ki jih je Bismark določil za **nakup poljskega posestva** na Poznanskem. Da se je dotična postava v nemškem deželnem zboru sprejela s 118 proti 13 glasovi sporočal nam je že brzojav. Mislili smo, da imajo ubogi Poljaki vendar kaj več prijateljev na svoji strani; a glasovanje podučilo nas je o tem nasprotno. Kaj bo 13 proti 118! Morda bi razlika vendar ne bila toliko širja pri glasovanju nastala, če bi se ne bil ravno pred tem oglašil škof Kopp, ktere ga je mnogo poslancev najbrž napačno razumelo. On je rekel, da izgon Poljakov po njegovih mislih ni v zvezi s „kulturnim bojem“; da je pač res, da ohranjenje države in korist domovine je vrhovna postava. Temu zamore vsak državljani in tudi on pritrđiti, a to se dá po raznih potih doseči, zato naj se mu ne zameri, da se danes ne izreče niti za niti zoper predlog. Sklenil je: „Prepričan sem, da po sodelovanju pravičnosti

vlade, značajnosti spodnje in modrosti zgornje zbornice nikakor ne bode takega izida (sklepa), da bi mu jaz ne mogel pritrđiti.“ Te besede so nekteri umeli, kakor da bi bil škof iz Fulde. Dr. Kopp, rekel, da naj se Poljaki le iztrebijo, to tirja korist države. No, če so ga tako umeli, je zmota res obžalovanja vredna, ker se je tudi sklep po tem ravnal; a kakor lahko vsak sam sodi, škof Kopp tega ni nikakor izrekel.

Francoska republika ali prav za prav oligarhija, kakor jo je vrlo dobro zadel princ Napoleon, naj si le fotografa poišče, ki ji bo napravil dobro zadeto podobo sedanjo. Sicer se bo pa ta fotograf že sam oglašil, naj ga išče ali naj se ga ogiba; pravična zgodovina katoliške cerkve narisala bode podobe v tisti album, kjer ima shranjene podobe Neronov, Dioklecijanov in družih takih krvolokov krščanstva. Naj si tudi svetna povestnica oči zatisne, kar tako rada stori, podoba sedanje oligarhije se bo ohranila potomcem. Preganjanje duhovščine se je pričelo in s tem si hočejo napolniti prazne blagajnice. Govoré namreč tako; v resnici si želijo napolniti le prazne svoje žepe. Po uradnih izkazih službovalo je do sedaj na Francoskem 7000 vikarjev, katerim se je za to vsako leto nekaj čez tri milijone frankov plače dajalo, kar na enega komaj 480 frankov ali okoli 200 gold. našega denarja pride. Ali tudi to je bilo vladi preveč. Polovici vikarjev, t. j. 3500 duhovnikom je plačo vstavila, ker jo bo potrebovala menda za — revolucijsko armado, ktera se od tedna do tedna množi. 180.000 oseb imajo že samo v Parizu zapisanih, ki nimajo niti kruha, niti zaslužka. Ali res mislite, da bodo tisti kar križem rok še dolgo gledali? Kaj še! Vdarili bodo pri prvi priložnosti oligarhijo po glavi, potem bodo pa se lotili bogatincev, kjer še kaj pod palcem čutijo. Teh 180.000 „zaznamovanih“ ima pa za seboj še 50.000 drugih, ki tudi že prežijo na vgodno priložnost, kedaj se bode začelo premoženje bogatinov deliti med viteze „nemaniče“. Da bo neznosnega položaja na Francoskem toraj kmalo konec, je pač očitvidno in tudi drugače biti ne more; a kaj pa potlej, kaj pa nasledki?!

Izvirni dopisi.

Iz **Ljubljane**, 2. marca. (Nova knjiga.) Ko je pred nekaj leti „Laibacher Diöcesanblatt“ jel sprejemati v predale svoje zgodovino fará domače škofije, je vse slovensko razumništvo to početje pozdravilo z veseljem ter izrekalo se je pogosto želja, naj bi se to nadaljevalo, ker le po tem potu mogoče je pripraviti gradivo in slednjič tudi izdati obširnejšo zgodovino Ljubljanske škofije. Žal, da je kar h krati reč zaspala.

Tem bolj moramo toraj biti hvaležni č. g. A. Koblarju, sedanjemu Mengiškem kaplanu, ki je začel sedaj na svojo roko v posamnih zvezkih izdajati zgodovino fará Ljubljanske škofije. Lani izšla je iz Klein in Kovačeve tiskarne zgodovina Nakelske, Goriške in Dupljanske fare. Letos nas je raveselil g. izdajatelj že zopet z jednim zvezkom. Imenuje se: „Zgodovina Šempeterske fare pri Novem mestu“. Pisatelj ji je poprejšnji ondašnji kaplan, č. g. Ivan Šašelj. Gradivo, kolikor mi je bilo v naglici spoznati, je prav prikladno razrejeno. Najprvo je fara opisana prirodnoznanjsko in statistično. Nadalje je kratko poglavje ob ustanovitvi fare. Se vé, da pisatelj ni imel mnogo gradiva, kakor je sam izjavil, marveč se je v marsikterih krajih moral ozirati na ustno izročilo, kolikor se mu je to verjetno zdelo. Potem obširneje opisuje cerkve in du-

do nove Rusije, nego samo do osebnih svojih koristi. Sam Paškov, ki se je tako veselil zaradi Menšikova, moral je zdaj pisati istemu svojemu drugu Čerkasovu: „Novi ljubimci so proizveli tako zmešnjavo, da živimo mi v strahu na dvoru; drug se drugega boji, a prave zanesljivosti ni nikjer več.“ Nekteri so začeli tožiti za Menšikovim; našlo se je podtaknjeno pismo, v katerem so se povikševale za sluge bivšega upravitelja ter potreba, da se zopet povrne in red uvede. Menšikov je bil zaradi tega premeščen iz Oranjenburga v Sibirijo, v Berezov. Komaj pa je bil Menšikov pregnan v Sibirijo, začeli so ga Dolgoruki posnemati: oni niso pustili k caru nobenega: carica-babica, Lopuhina, je bila oslobojena po nastopu unuka na prestol ter bila pripeljana v Moskvo, ali ni mogla z vladarjem govoriti na samem; začeli so ga voditi iz Moskve na lov, in to odtegotanje od doma je potrajalo večasi po več dni, večasi po več tednov; posle lova so razveseljevali za razkošnega in šumnega obeda cara s pohvalami o njegovi gibčnosti in izkušnosti v streljanju, naštevati zgoditke, ter se radovali novih podvzetij; do državnih poslovih ni bilo niti spomenka. Septembra leta 1729 je odšel car iz Moskve v društvu Dolgorukih

ter se ni vrnil pred novembrom; v tem času je pristal on tudi na ženitev s Katarino, hčerjo kneza Alekseja, sestro svojega ljubimca. 30. novembra so bile objavljene sjažno zaroke. To je bila pa tudi poslednja slava Dolgorukih: cara je bilo dosta njihovega skrbništva, ni se oženil s svojo nevesto ter se začel zopet približavati Ostermanu; ko se mu je potožila tetka njegova cesarevna Elizabeta Petrovna, da ona trpi v vsem veliko pomanjkanje, je Peter odgovoril: „Pri tem nisem jaz nič kriv, moje zapovedi se niso izpolnile, ali jaz bom našel sredstva, da razbijem moje okove.“ Pa tudi v sami rodovini Dolgorukih je bilo veliko nesporazumljenje; želeli so spremembe; ona se je dogodila, ali ne tako, kakoršne so se nadjali. 6. januarja l. 1730 se je car prehladil pri obredu blagoslovljenja vode; pokazalo so se ošpice, a 19. je Peter že umrl.

3. Dela zunanja. Izmed del zunanjih je za carevanja Petra II. najbolj zanimalo vprašanje Kurlandsko: tukaj je vladal po smrti moža carevne Ane Ivanov-ne, Friderika Viljelma, stari in brezdedni ded njegov Ferdinand, Kurlandci so hotli za njegovega naslednika proglasiti znamenitega Morica Saksonskega, postranskega sina poljskega kralja Avgusta

II.; Poljaki so hotli od svoje strani zediniti Kurlandijo s svojo državo; ali Rusija se je protivila enemu in drugemu. S Prusijo je bil sklenjen dogovor, v slučaju smrti kralja Avgusta II. poljskega sodelovati zajedno izbora njegovega naslednika. Prusija pa je predlagala razdeljenje Poljske. V Aziji je grof Raguzinski sklenil ugovor s Kino na reki Buri: bilo je ugovoreno, da se slobodno trguje na meji v dveh mestih: v ruski slobodi Kjahti in v kitajski Majmačinu, (Kjahta na reki Kjahti, trgovska sloboda na kitajski granici, važna za trgovino med Rusijo in Kitajem. Vsa menjavna kupčija ruska s kitajsko državo se nahaja izključljivo v rokah ruskih trgovcev. Privoz robe v Kjahto traja do decembra; v februarju in marcu se trguje za menjavo. Kjahta spada v red slobodnih mest in prebivalci uživajo vsako robo brezcolno. V Kjahti je tudi za Ruse šola, da se naučé kitajskega jezika. Nasproti tega mesta pa se nahaja kitajsko selo Majmačin.) dogovoreno je tudi pravo, da se sme vsako tretje leto pošiljati karavana v Peking (glavno mesto Kitaja) ter tamkaj trgovati brezcolno; pravo držati v Pekingu 4 duhovne in 6 mladih ljudij zaradi izučanja kitajskega jezika.

4. Dela notranja. Za Katarine I. so bili

hovne pastirje in slednjič farno in šolsko poslopje. Na konci knjige spominja se tudi odličnih Šempeterskih rojakov.

Kakor prejšnje knjige, je tudi ta novo naznanjena pisana v gladko tekočem jeziku, tisk ličen, papir lep. Želimo, da bi se knjiga med našimi razumniki razširila. Cena ji je 25 kr. Podpirajmo rodoljubno to podjetje, da izdajatelj zraven truda, ki ga je imel pri vredovanju in izdavanju knjižice, še gmotne škode ne trpi. Duhovniki, učitelji in vsi, ki se za domačo povestnico zanimajo, naj bi si knjižico naročili, da nas izdajatelj, opogumljen po razprodaji knjige, razveseli kmalo z novim zgodovinskim delom, čegar gradivo, kakor čujemo, je že pripravljeno.

Domače novice.

(Umrli je) danes zjutraj ob ¼ na 5 g. Andrej Brus, odbornik, blagajnik in tajniški pristav c. k. kmetijske družbe kranjske, posestnik zlatega križca za zasluge itd., rojen v Logatci dne 15. novembra 1805, po kratki pa mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče. Pogreb boče v petek 5. marca popoldne ob ¼ na 4 iz Poljanske ceste št. 9 k sv. Krištofu. Zasluge blagega ranjcega za kmetijsko družbo ocenilo boče drugo pero.

(Za državnega pravdnika) v Novomestu šel je iz Ljubljane c. k. pravdniški namestnik g. Šetina, za pravdniskega namestnika pa žužemberški c. kr. okrajni sodnik g. Škrl.

(Prezidijalnim tajnikom) pri deželni vladi za Kranjsko imenovan je grof Attems, do sedaj vladni koncipist pri okrajnem glavarstvu v Litiji.

(Poročil se je) danes v Kamniku gosp. Josip Hermann, c. kr. polkovnik v topniškem štabu in načelnik sedmega oddelka v vojnem ministerstvu na Dunaji z gospodičino Terezino Kecel, hčerjo grajščaka in lastnika toplic g. Ivana Kecelna.

(Pred porotno sodnijo) stal je včeraj 16letni fantalin Janez Žagar iz Velesovega, zaradi spolskega posilenja. Porotniki so rekli, da Žagar ni kriv hudodelstva, ktero mu podtikajo in sodnija ga je vsled tega oprostila. — Drugi na vrsti je bil 24letni kmetski fant Luka Strojani iz Vrja zaradi hudodelstva uboja. Ponoči od 30. do 31. januarja pili so domači fantje v vaški krčmi, kjer sta se Strojani in Krmel zaradi ene smodke sprla. Ker se je bil neki Petač tako vpijanil, da ni mogel sam domú, ga je pa Krmel spremil. Že blizu Petačeve hiše priteče pa za njima Strojani s polenom v roki, s katerim je naprvo po Krmelu mahnil. Le-ta je vdarec z roko vjel in zbežal. Na to se je Strojani pijanega Petača lotil, katerega je tako dolgo po glavi bil s polenom, da je Petač na mestu obležal in še tisto noč umrl. Porotniki so ga spoznali krivega, sodniki so mu pa na podlagi tega šest let hude ječe prisodili.

(Veliko predpušno veselico) napravi pevsko društvo „Slavec“ v torek zvečer v čitalnici. Vstop boče dovoljen le s povabilom na ime se glasečim.

(Začasni odbor podružnice Šaleške doline družbe sv. Cirila in Metoda) naznanja, da so se pravila od strani visoke vlade odobrile, ter vljudno vabi vdeležiti se prvega rednega občnega zbora dne 8. t. m.

mestni magistrati podčinjeni vojvodom, a za Petra II., še za Menšikova je bil odstranjen Glavni magistrat; za sod so imeli biti med Petrogradskimi trgovci izbrani trije; inostrani trgovci pa so morali tožiti pri komere-kolegiji. Pod predsedstvom Ostermanovim je bila mejena že za Katarine I. predložena komisija o komereiji: vlada je objavila, da morejo trgovci zajedno ali pa posamezno pošiljati le tej komisiji predstavke o vsem, kar bi moglo trgovino pospešiti. Posebna zasluga komisije je bila, da se je protivila zakupnemu sistemu; ona je izdala tudi menjični red. Po poprejšnem so se morala rabiti sredstva proti pobegom na Poljsko ali pa v stepo h Kozakom in proti razbojstvom; v penzenski in drugih nizovskih oblastih so se klatili oboroženi razbojniki mnogobrojno, požigali sela in dvorce, vlasteline in kmete mučili in plenili; proti njim so se morali pošiljati oddelki dragoncev. Odnosno prosvete med duhovstvom se je moral potrditi ukaz Petra Velikega, da pošiljajo iz vseh samostanov mlade mnihe v Moskovsko slavensko-greko-latinsko akademijo, ker je rektor le-te akademije prijavil sinodu, da ne pošiljajo mnihov od nikoder in da ima samo pet učencev. Konečno imamo gledé običajev tega časa

ob 4. uri popoldne v prostoru Šaleške čitalnice v Šoštanjih.

(Vstrelil je) v Gorici v hotelu pri „treh kronah“ laški grof Savorgnan iz Vidma svojo ženo Silvijo zaradi nezvestobe. Grofinja se je pripeljala v Gorico skrivaj z dr. Matiusijem. Grof jima je prišel na sled, peljal se je za njima, kjer ju je v hotelu pri „treh kronah“ napadel z nabitim revolverjem. Grofinja je hudo poškodovana na roci, dr. Matiusi le malo, ker je pobegnil, grof je pa zaprt. Sam se je pri c. k. okrožni sodniji oglasil.

(Razpisana je služba poštarstva) v Šent-Petru na Krasu, Postojniškega okraja. Nese na leto 400 gl. plače, 600 gl. znaša na leto pripomoč za manipulacijo, 200 gl. pavšal za zavijanje in 200 gl. pa za zavijača, toraj vsega skupaj 1400 na leto. Kaucijon znaša 400 gl. Prošnje v 14. dneh c. kr. poštnemu in brzojavnemu vodstvu v Trst.

(Razpisana je tretja učiteljska služba) na triazrednici v Mokronogu z letno plačo 400 gl. do 31. marca.

(Razpisana je služba paznika) v tukajšnji kaznilnici z letnimi 300 gl. plače, 25% aktivitetne doklade, obleko in vsak dan 840 gramov kruha. Prošnje do 1. aprila 1886 c. kr. državnemu pravdniku tukaj.

Razne reči.

— Starčevićeva pravda. Kasacijska razprava 1. marca v Zagrebu pred kraljevim stolom sedmorice proti narodnim poslancema dr. Davidu Starčeviću in Josipu Grzaniću zaradi dogodb v deželnem zboru dne 5. oktobra 1885. Ob 9. uri začne se polniti dvorana, skoraj polovico je bilo gospá, potem več narodnih zastopnikov i. dr. Vstopnice so se glasile na ime, galerije so bile prazne. Ob ¼ 10. uri se prične sodba. Predsednik: dr. Ludovik Radičević, predsednik kr. stola sedmorice (Septemvrtfel). Svetovalci: Pirka, Farkaš, Beyer, Burgstaller, dr. Špun, Štrihu, Hruby. Tožnik je bil viši državni pravdnik Rakoczay. Zagovornik odvetnik dr. Hinkovič.

Ko se začne obravnavati, dobi besedo poročevalec Hruby, ki poroča, kar se je godilo 5. oktobra v deželnem zboru, ko je namreč zbor izročil zatežena zastopnika, da se proti njima začne preiskava. Perovodja Rakovac prebere zatožbo, ki je že po večem znana našim čitateljem, bralo se je mnogo o tem, ko se je ta stvar vršila pred kr. sodbo. Poročevalec podá perovodji referat o prigodbah v deželnem zboru 5. oktobra, da ga prebere, potem pa povzame glavno razpravo pred kr. sodbo, na to še obsodbo te sodbe dne 18. decembra; zoper to obsodbo so priziv zaradi ničevnosti vložili državni pravdnik, zagovorniki in obtoženi.

Govori potem viši pravdnik Rakoczay. Glavno vprašanje je, ali so udje zbora odgovorni za to, kar počenjajo v zboru. Zakon to dopušča le zaradi mnenja pri razpravah in pri glasovanju. Obtoženi so pa upili: bite ga, lopov, tat... To niso mnenja v smislu zakona, marveč kaj drugega. Pri imenovanju seji ni bil napaden kak član desnice ali leve, marveč ban sam. Ko je zbor videl, da ne more dalje zborovati in posvetovati se, odločil je, da nemirne oddá sodbi. S tem je opravičena kompetencija.

Dr. Starčević je rekel v isti seji: Ban naj prekliče svoje besede. Radičević je rekel, da je bil ban iz zbornice iztiran. To velé tudi dotični predlogi stranke prava in neodvisne stranke. Popovič in drugi so čuli besede: „Ven ž njim, ubite ga!“ Nekteri

še to pristaviti, da je bil za Petra II. odstranjen barbarski običaj postavljati v Petrogradu zidane stolpe, kjer so natikali na kolce telesa in glave usmrtenih zločincev.

5. Malorusija. V Malorusiji je bilo za Petra II. ustanovljeno hetmanstvo. 1. oktobra 1727 je proglasila rada (zbor) zbrana v Gluhovem po tajnem sovetniku Naumovu, ki je bil zaradi tega iz Petrograda semkaj poslan, za hetmana 69 let starega Apostola, polkovnika Mirgorodskega. Mlajši sin Apostolov je bil odpravljen v Petrograd za poroka; Naumov je ostal pri hetmanu ko sovetnik, v zvanju ministra carskega; in ker so se poprej tako tožili na generalni sod, bilo je zapovedano, da imajo biti od zdaj pri tem sodu trije sodniki Velikorusi, a trije pa Malorusi pod predsedstvom hetmanovim; kdor pa ne bi bil zadovoljen z odloki generalnega sode, more se obrniti do cara v kolegiji zunanjih zadev; za pobiranje dohodkov sta bila odredjena dva činovnika — jeden od Velikorusov, drugi pa od Malorusov; dovoljeno je bilo tudi Velikorusom v Malirusiji, a Malorusom v Velikorusiji kupovati različna nepremakljiva posestva.

pravijo, da so videli, kako so se noge vzdigovale proti banu. Kakšen pomen so hotli dati izrazu „Ven ž njim!“ Kumičič je zaviknil: „Tat je zunaj!“ Ako so hotli bana potisniti iz zbornice, nastane najvažnejše vprašanje, ali ni to zločinstvo javnega nasilstva III. slučaj § 81. Na to bere dotični paragraf, ki obsoja tiste, ki motijo javne osebe (uradnike) pri izvrševanju njih službenih dolžnosti. — Ban je v zboru kakor ban, a ne kakti zastopnik. Ban je hotel govoriti, a ni mogel govoriti. Dokler je ban v zboru, je on tam uradno. Bana niso iz sednice tirali kakor privatno osebo, marveč kakor bana... To kaže, da je tukaj III. slučaj javnega nasilstva. V potrjenje svojega mnenja bere nekatere obsodbe Dunajskega verhovnega sodišča. On se sklada s pritožbo državnega pravdnistva zaradi ničevosti, ker se zares dejanje ni moglo izvršiti v zboru nad banom. On predlaga, naj se obtoženi obsodijo na podlagi §§ 8 in 81 in kaznujejo na podlagi § 82. Zagovornik Hinkovič pravi, da bi bila pritožba ničevosti mnogo bolj razsežnja, ko bi ne bili obtoženi zatvorjeni, dalje ko se pritožuje, dalje bodo sedeli obtoženi, zaradi tega odstopa od vseh pritožeb zaradi ničevosti. Govornik pravi, da dejanje niso uvrstili v pravi paragraf, to je dokazala pritožba zaradi ničevosti, in tega mnenja je tudi državni viši pravdnik. A tudi s tem razlogi se ne more strinjati, ktere navaja viši pravdnik. — Vpraša se, kakšno uradno oblast ima ban v zboru? Nobene! Ban ne more dajati zboru zapovedi, on ni sodnik zboru, marveč zbor sodi bana, zbor more odbiti vladne vloge ali jih sprejeti... Veliki župani n. pr. so uradniki, v zboru niso, marveč so nad banom, imajo imuniteto (nedotakljivost), imajo pravico glasovanja, kar ban nima. Ban je faktor v zakonodavnem organizmu, ali glavar ni. — Recimo pa, da je ban uradna oseba, kar pa ni, kaj sledi iz tega. Dotično zborovo sejo delimo v tri dbe: 1. Ko se je nemir začel; 2. ko se je seja prenehala; 3. ko se je zopet začela seja. V drugi dbi se je to vršilo, ko je namreč seja prenehala, ne more toraj o tem biti govora, da je tačas bil ban uradna oseba. Kar pa se tiče žuganja, je dobro prevdariti, ali je bilo to nevarno ali brez vsake opasnosti. Postava govori o pretenju, ki koga spravi v strah. Ban pravi, da je dvorano mirno zapustil. Nikdo ni spričal, da bi bil Grzanič kaj žugal. Žugal je le dr. Starčević, a tega se ni nikdo bal. — Obtožba pravi, da je Grzanič hotel koga napasti, a drugi so mu to obranili. Gotovo je le to, da je Grzanič šel proti banu, ali gre to pod § 81. Tak napad bi bil le razžaljenje časti. Govornik ugovarja državnemu pravdniku, kakor da bi bil poslanec brez odgovornosti samo za to kar misli. Mnenje se tudi lahko razodeva z rokami, za mnenje poslanec ni odgovoren niti za skazavanje z udi. Višji pravdnik govori, da se nikjer ne napada glavar vlade. To se na Laškem dostikrat zgodi, vendar pri tem ni nihče zatožen. Zato se on poteguje za oproščenje njegovih varovancev, ako pa se to ne more zgoditi, naj se vsaj vsteje čas zavora.

Državni pravdnik na to odgovarja, ter pobija pojem poglavarstvene osebe, kakor je to odvetnik narisal in naglašal. Po končanem govoru sklone predsednik razpravo ob 12 in pol, in sodišče se poda na posvetovanje. Ob 2. uri proglasi predsednik obsodbo: „Kralj. sodišče sedmorice je sprejelo prvo kvalifikacijo (prestopok uprav tako smatralo) kakor državno pravdnistvo, a zavrglo kvalifikacijo kr. sodišča, tedaj je spoznalo, da sta poslanca dr. David Starčević in Josip Grzanič kriva prestopka poskušane sile do javnih oblasti. Imenovana zastopnika se tedaj obsodita po §§ 8 in 312 kaz. zak. na pet mesecev zavora, vračuna se jima preiskovalni zapor od dne 18. decembra, ko je bila prva obsodba razglašena.“ Dr. David Starčević in Jožef Grzanič ostaneta toraj v zaporu do 18. maja. Pravdne posledice prve obsodbe odpadejo.

— Slovesna poroka na Dunaji je bila v nedeljo nadvojvode Karola Štefana z nadvojvodinjo Marijo Terezijo. Ob 12. uri sprejel je kardinal-nadškof Gangelbauer cesarja in cesarico na cerkvenem pragu ter spremil ju k velikemu altarju, kjer je po kratkem nagovoru visoka zaročenca po predpisu katoliške cerkve blagoslovil. Proti 1. uri je bila slovesnost končana.

— Prav žalosten primerljaj naznanja predvčerajšni „Vaterland“. Učenik N. zaprl je po šoli nekega učenca za kazen v šolski sobi, kakor je to dandanes navada. Ko se je po kratkem času povrnil, da bi videl, kaj učenec počne, ga najde mrtvega — obesil se je bil. Poln groze beži učitelj iz šolske sobe ter gre in pové z žalostjo očetu, kovarskemu mojstru v vasi. Ta v zlobi udari učitelja s kladvom tako nesrečno po glavi, da se kar zgrudi ter bo po izreku zdravnika težko kedaj več ozdravil.

— Otok Krk. Nedavno smo brali, da se je na tem otoku v nekem kraju zemlja vdrla in vsedla za več metrov na globoko, kar je prebivalce v okolici močno prestrašilo. Krk pa spada med jonske otoke, ki so bili do leta 1863 pod vrhovno oblastjo angleško svobodna država. Od nekdanj so bili ti otoki ljudem kakti mali zemeljski raj, posebno je pa slovel otok Krk, pri starih Korkyra, zaradi krasne narave. Še dandanes se odlikuje Krk, ki je poleg Kefalonije največi izmed severnih jonskih otokov, po rodovitnosti in lepoti. Od albanske zemlje ga loči le plitvo morje; obsega otok 588 km², dolg je 62, a širok 30 km. Na otoku je dvoje gorovje, severno, ki se razteguje od zahoda proti vzhodu, ima naj-

viši vrh v gori Pantokratoras z 945 m, drugo gorovje se steza po meridianu in na sever strmo odpade. Stalne reke ni, a po gorskih rebrih je mnogo vrelcev. Zarad tega griči in gore niso gole, kakor sicer na Grškem, marveč obrasčene, rastlinstvo je bujno, posebno lepo raste oljka. Poglavitni pridelki na Krfu so olive, fige, pomaranče, citrone, rožiči, predivo, svila, med, turšica in nekaj vina, a izvrstno je vino na bližnjemu otoku Kefalonija. Ljudi je 75.000, ki so nekaj Grki, nekaj Italijani in Albanci. Posebne obrti ni na otoku; domača živina so: ovce, koze, konji in mule. Obnebje je izvrstno, kraj prelep, ker se menjavata morje in kopno, bivati tu je prijetno. Glavno mesto Krf je na morskem pogorji na vzhodnem bregu, ima dobro pristanišče in zveza s Trstom, z Laško, s Siro in Aleksandrijo, ljudi je 15.000, Novo-Grkov, ki govoré stalsansko, in ima živahno trgovino. Ker je prej v mestu bival angleški vrhovni komisar — lord in je bil tukaj sedež postavodajalnega zbora za ljudovlado jonskih otokov, so mesto lepo ozaljšali in vtrdili. Ulice so krive, zidava hiš je po benečanski šegi, je pa tudi več lepih, javnih trgov, poslopij in cerkvá. Vseučilišče, vtemeljeno l. 1819, je zgubil Krf l. 1863, spremenili so ga v licej. Po vsem otoku so bile prej dobre ceste, te ceste so pa sedaj zanemarjene, ker je Krf preveč daleč od Aten, in je sedaj okraj, kor se bolj slabo gospodari.

Poslano.

Veleslavni deželni odbor!

O priliki rešitve poročila o g. Viktorja Smole-ta zapuščini deželnemu muzeju „Rudolfinum“ sem uvidel, da hoče veleslavni deželni zbor kranjski domače prirodninske zbirke, ki zdaj le polagoma naraščajo, s časoma pomnožiti in dopolniti tako, da se bo de „Rudolfinum“ lahko postavil s slovečimi muzeji v eno vrsto.

Ker sem učitelj prirodopisja v domovini, mi pa gré za to, da spolnim tudi jaz dolžnost, kojoj mi nakladata ljubezen do domovine in moj stan.

Vsled tega si usojam velečastitim gospodom poslancem kranjskega deželnega zbora najvljudnejše in najtopleje priporočiti nakup najbogateje domače prirodninske zbirke obče znanega, za kranjske naravoznanstvo mnogozasluznega farnega oskrbnika na sv. urški gori, velečastitega gospoda Simona Robič-a. Veleslavni deželni zbor more le na ta način ohraniti domovini to strogo strokovnjaško zbirko.

Napačno in škodljivo se mi zdi, da bi pustili v domovini nabrani zaklad odpeljati v tujino.

Gospod Robič ima za svojo zbirko mnogo kupcev, in sicer v prvi vrsti: c. kr. geologični zavod na Dunaji, kateri je poveril v nakup te zbirke svoja uradnika: dr. A. Bittnerja, vseučiliščinega docenta in sodelovalca ravno začetega slovitega dela: „Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild“ in dr. F. Tellerja; v drugi vrsti pa več nemških, francoskih, ruskih in laških zavodov.

Nakup Robičeve zbirke pa nasvetujem vsled sledečih premišljevanj:

Strokovnjaških zbirk imamo Slovenci malo; kajti majhen narod smo in veščaki v ti ali oni znanosti niso mnogobrojni. Zato sem bil kar iznenaden, ko sem prilično bolj natanko ogledal Robičevo zbirko. To je delo, s katerim bi se lahko ponašal vsak izmed strokovnjakov; to je zbirka, o kateri se komaj verjame, da jo je nabral jeden. In vendar je tako! Gospod Robič se ni bal niti truda niti troškov, da je v teku 30 let z redko spretnostjo in neobičajno izurjenostjo nabral zbirko, kateri dosedaj ni vrstnice v naši deželi. Nabiral je na najnepristopnejših mestih, prehodil je najnevarnejše skaline gorenjskega gorovja, in zamenjujoč prirodnine nabrane v domovini z drugimi nabranimi od francoskih, nemških, laških in španskih strokovnjakov, pomnožil je zbirko tako, kakor tirja sedanje stanje znanosti.

Ne samo strokovnjaka zanimiva, ampak vsakega Slovenca, kdor se veseli nad višjo izobraženostjo. Ta zbirka nam kaže vrednost lastne zemlje, v njej nahajamo lepo število prirodnin, ktere je g. Robič v naši domovini prvi nabral, n. pr. „Amalia Robičii“, „Trochobryum carniolum“ itd.

Določevaje imena prirodninam, držal se je g. Robič, kar je zbirki gotovo v priporočilo, prvih znanstvenih knjig, in za svet vpraševal le prave strokovnjake. Spuščati se v posameznosti, ter na drobno jih pretresovati ni namen teh vrstic, ker bode mogel le gosp. Robič sam podati natančni zapisnik svoje zbirke. Gosp. Robič, ki mi je izjavil, da prodá svojo zbirko za muzej „Rudolfinum“, mi je izrekel željo, naj ne hvalim posebno njegove zbirke. Ta zbirka hvale ne potrebuje, sama se bo prikupila in priporočila vsakemu, komur pride pred oči. To pa morebiti vendar smem opomniti, zlasti strokovnjake, naj jo pogledajo. Da se jim prikupi, to ji je bistveno.

Jaz sem ogledal mnogo strokovnjaških zbirk, ko sem potoval po Laškem, Francoskem, Švici in Nemčiji; znane so mi zbirke Dunajskih, Pražkih, Krakovskih in Lvovskih zavodov in smelo trdim, da nisem videl ličnejše vredjene zbirke, nego je gosp. Robičeva zbirka mahov.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Jerič.

Res je ubožna naša dežela, mora se natanko gledati, kam se obrne kak krajcar njenega premoženja. Pa kar se izdá za pravo védo po pametni poti, to ni zavrženo, če tudi ne nese toliko in toliko obresti na leto, to je izdano za pravo izobraženje, na korist, na slavo naroda. S tem se omogoči izpeljava naloge muzeja.

Muzej pa ima svoj glavni namen, da vzbuja mlade moči k delu, k nabiranju prirodnin.

Delavnost naših nabiralecev je v novejših časih močno opešala. Častna naloga bode toraj slavnemu zboru, da vzame v prihodnje domoznanstvo pod svojo skrb.

S tem se okrajša prihodnim domačim strokovnjakom pot tako, da se bodo lahko ogibali ovinkov, po katerih so drugi potratili toliko dragega časa, oni bodo lahko hodili po bližnjici in si prihranili mnogo časa in mnogo moči, ker si bodo po takih zbirkah neizrečeno bistrili opazovalnost in po lahkem potu pridobili potrebnega znanja.

Dalje si usojam povdarjati, da je muzej važno sredstvo za povzdigo splošne omike. Muzej mora biti neko svetišče, kamor hodi človek, da se poživí po duhomornem delu, da se povzdiguje in navdušuje za vse, kar je lepega, veličastnega v naravi. Muzej mora biti visoka šola, kjer se človeku kaže v resničnih podobah veseljna narava, kjer se uči modrosti v smislu besedi sv. Avguština ad Simpl. lib. I. quest. 2.: „Omnis disciplina sapientiae est, creaturam et creatorem cognoscere.“

Vsled navedenih vzrokov ponovim svoje priporočilo in nasvèt: Veleslavni deželni zbor kranjski naj kupi Robičevo prirodninsko zbirko kot skupno celoto za deželni muzej „Rudolfinum“.

Konečno prosim p. n. velečastite gospode poslance kranjskega deželnega zbora, da v pravem času, to za razvoj muzeja „Rudolfinum“ važno zadego blagovoljno krepko podpirajo, ker po tej poti se smem nadjati, da se vresniči začetkom omenjena želja veleslavnega deželnega zbora v povzdigo domoznanstva in v slavo domovine.

Profesor J. Hubad.

Telegrami.

Dunaj, 3. marca. Danes zboruje budgetni, obrtnijski in socijalistični odsek. Današnji ples grofa Haracha obišče cesar.

Beligrad, 3. marca. Kakor Mijatović brzojavlja, podpisal se je v Bukareštu mir!

Rim, 2. marca. Sv. oče je pri sprejemu kardinalskega kolegija opozarjal na žalostni položaj, v katerem se nahaja sedaj papeška stolica. Posebno žalostno je pa, da se ljudje s pomočjo Dedoridove pravde sovraštvo proti sv. stolu razširjali.

Umrli so:

1. marca. Jera Jenko, uradnega sluge vdova, 59 let, Kapitalske ulice št. 13, krvavenje pljuč. — Rihard Prädika, profesorjev sin, 6½ let, Stari trg št. 17, davica.

V bolnišnici:

23. febr. Franc Celesenca, gostaç, 70 let, Exsudat pleurit.

Tujci.

1. marca.

Pri **Maliču**: Gustav Haubner, lekarnar, z Dunaja. — Pressburger, Kraus, Zerkowitz, Wesel, Pollak, Leipnik, Oppelt, trgovci, z Dunaja. — Stanislav Lesser, zasebnik, iz Budapešte. — Dr. vitez Gutmannsthal, zasebnik, iz Trsta. — P. Weiller, trg. pot., iz Pulja. — Aleks. Ličan, iz Ilir. Bistrice. — Jarno in Dietrichstein, gled. igralce, iz Ljubljane.

Pri **Stona**: Benjamim Zülzer, trgovec, iz Vratislave. — Perschak, Amberger, König, trgovci, z Dunaja. — Alojzij Kohn, trg. pot., iz Linca. — Vitez Koch, c. k. generalmajor, s soprogo, iz Zagreba. — Franc Jany, trgovec, iz Celovca. — B. Jentl, trgovec, iz Maribora. — Janez Skvarča, kurat, iz Budanj. — Franc Kotnik, posestnik, iz Verda.

Pri **Bavarskem dvoru**: Izak Hubert, trgovec, iz Trsta. — Karl Jugovic, iz Železnikov. — Skok, trgovec s prekiči, iz Mengša. — Mat. Senčeny, trgovec, z Vrhnike.

Pri **Avstrijskem caru**: Anton Mačku, trg. pot., z Dunaja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	toplomera v Celziju			
7. u. zjut.		736-43	— 9-4	sl. szp.	oblačno	0-50
2. u. pop.		735-01	— 4-0	sl. vz.	oblačno	
9. u. zveč.		733-17	— 4-4	sl. szp.	oblačno	snega

Zjutraj zarja, skozi dan oblačno in mrzlo, ponoči je pa sneg naletaval. Srednja temperatura — 5-9° C., za 7-8° C. pod normalom.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 40 kr., — domača 6 gl. 76 kr. — Rž 4 gl. 94 kr. — Ječmen 4 gl. 78 kr. — Ajda 5 gl. 28 kr. — Proso 6 gl. 28 kr. — Turšica 5 gld. 12 kr. — Oves 3 gl. 46 kr.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

3. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 70 kr
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85 „ 85 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	113 „ 90 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 95 „
Akcije avstr.-ogerske banke	875 „ — „
Kreditne akcije	295 „ 25 „
London	126 „ 05 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	10 „ 01 „
Ces. cekini	5 „ 95 „
Nemške marke	61 „ 76 „

Poslano.

Gospodu pl. Trnkóczyju!

Lekarju zraven rotovža v Ljubljani.

Naznanjam Vam sprejem 5 steklenic cveta za konje ali konjskega fluida.*) Ker se je ta od Vas narejen cvet za konje pri zunanjih boleznih pri mojih konjih tako izvrstno obnesel, zasluži da se po časopisih javno razglasi.

Srčen pozdrav!

(2) **Anton Krašovic**, posestnik.

Vrhnika pri Starem trgu poleg Rakeka, 3. jan. 1886.

Za notranje bolezni pri konjih, goveji živini, prašičih in ovcah, priporoča se pa **izkušeni Živinski prah** (1 zavoj 50 kr., 5 zavojev 2 gl.) Mnogotere ozdravila pri rabi tega živinskega prahu, kakor njegove dobrodne lastnosti pri različnih boleznih, pripravile so živinske zdravnike in živinorejce do tega, da ta prah za prvo in najvažnejšo zdravilo rabijo ter se priporoča, da ga vsak gospodar pri notranjih živinskih boleznih takoj rabi, sploh da se ta prah zmeraj pri hiši nahaja. Izvrstno se rabi ta živinoredilni prah, ako živina neče jesti, pri krvni molži, kakor tudi za izboljšanje mleka.

Prodaja in razpošilja ga z vsakdanjo pošto **lekarna Trnkóczy**, zraven rotovža v Ljubljani.

*) Konjski fluid 1 steklenica 1 gl. — 5 steklenic samo 4 gl.

Med v satovji

à kg 80 kr.

Garantiran pitanec

v škatljah po 5 kg, kg po 60 kr., škatlja 30 kr., se pošilja po pošti proti predplačilu ali povzetju.

V škaflih na debelo ceneje.

OROSLAV DOLENEC, svečar, (3)

v Ljubljani, Gledališke ulice.

V „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani je dobiti:

DUHOVNO

PASTIRSTVO.

Slovenskim bogoslovcem in mašnikom

spisal

(7)

Anton Zupančič,

profesor pastirstva.

I. del (oseba pastirjeva, homiletika, katehetika) stane 1 gl. 20 kr., po pošti 1 gl. 30 kr.

II. del (splošnja liturgika, ljudske pobožnosti, brevijar, sv. maša) veljá 95 kr., po pošti 1 gl. 5 kr.

III. del (sv. zakramenti) veljá 1 gl. 5 kr., po pošti 1 gl. 15 kr.

IV. del (zakramentali, duhovno vladanje, pisarniška opravila) stane 60 kr., po pošti 65 kr.

Cena celi knjigi 3 gld. 80 kr.

Umetne

(11)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem ameriškanskem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije

zobozdravnik A. Paichel, poleg Hradeckega mostu, I. nadstropje.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.